

Vischnaunca da Medel/Lucmagn

**Constituziun communal
per la
vischnaunca da Medel/Lucmagn**

C u n t e g n

I. Determinaziuns generalas 5

Art. 1	Vischnaunca	5
Art. 2	Autonomia	5
Art. 3	Incumbensas	5
Art. 4	Lungatg official	5
Art. 5	Egualitad dallas schlatteinas	5

II. Dretgs ed obligaziuns 6

Art. 6	Habilitad e dretg da votar	6
Art. 7	Eligibladad	6
Art. 8	Perioda d'uffeci	6
Art. 9	Obligaziun d'uffeci	6
Art. 10	Motivs d'exclusiun	6
Art. 11	Incumpatibladad d'uffeci	7
Art. 12	Recusaziun	7
Art. 13	Informaziun	7
Art. 14	Petiziun	7
Art. 15	Moziun	7
Art. 16	Iniziativa	7
Art. 17	Procedura	8
Art. 18	Referendum facultativ	8
Art. 19	Procedura	8
Art. 20	Reponderaziun	8
Art. 21	Dretg da recuors	9
Art. 22	Protocol	9
Art. 23	Envesta els protocols	9
Art. 24	Responsabladad e discreziun	9

III. Organisaziun communal 10

Art. 25	Organs communalas	10
Art. 26	Autoritad suprema	10

1. La cuminonza dils votants (votaziun all'urna) 10

Art. 27	Cumpetenzas electoralas	10
Art. 28	Cumpetenzas da decider	10
Art. 29	Procedura	11

2. La radunonza communal 11

Art. 30	Cumpetenzas da decider	11
Art. 31	Clamar radunonza communal	11
Art. 32	Cumpetenzas da concluder	11

3. La suprastonza communal	12
Art. 33 Cumposiziun e convocaziun	12
Art. 34 Cumpetenzza da decider	12
Art. 35 Cumpetenzas en general	12
Art. 36 Cumpetenzas particularas	12
Art. 37 Cumpetenzas electoralas	13
Art. 38 Cumpetenzas finanzialas	13
Art. 39 Repartiziun dils departaments	13
Art. 40 Tractaziun dallas fatschentas	14
Art. 41 Il president communal	14
4. La cumissiun da quen e gestiun	14
Art. 42 Cumposiziun e cumpetenzza da decider	14
Art. 43 Incumbensas	14
Art. 44 Rapport da quen e gestiun	15
5. L'istanza da baghegiar	15
Art. 45 Survigilanza	15
Art. 46 Cumposiziun e cumpetenzza da decider	15
Art. 47 Funcziun ed incumbensa	15
IV. Partiziuns administrativas	16
A. Administraziun communal	16
Art. 48 Incumbensa	16
Art. 49 Canzlist communal	16
B. Scolaziun	16
Art. 50 Scolaziun e formaziun	16
C. Segirtad publica	16
Art. 51 Polizia e cumissiun da fiug	16
Art. 52 Survetsch da lavinas	17
D. Sanitad	17
Art. 53 Tgira e dimora pils attempai	17
E. Beinstar social	17
Art. 54 Cumissiun sociala	17
F. Stradalesser	17
Art. 55 Survigilanza	17
G. Economia	17
Art. 56 Agricoltura	17
Art. 57 Forestalesser	17

V. Finanzas e taglia 18

Art. 58	Facultad communal	18
Art. 59	Taglias	18
Art. 60	Taxas da hosps e turissem	18
Art. 61	Contribuziuns da preferenza	18
Art. 62	Taxas	18

VI. Corporaziun dil dretg public 19

Art. 63	Enteifer la vischnaunca	19
Art. 64	Survigilanza	19
Art. 65	Gudiment	19

VII. Ovra electrica 20

Art. 66	Ovra electrica Medel	20
---------	----------------------	----

VIII. Determinaziuns finalas 21

Art. 67	Revisiun	21
Art. 68a	Disposiziun transitoria	21
Art. 69	Abrogaziun	21
Art. 70	Approbaziun e vigur	21

I. Determinaziuns generalas

Art. 1 Vischnaunca

Il territori dalla vischnaunca da Medel fuorma cun sia populaziun ina vischnaunca politica dil cantun Grischun. Ella secumpona dils suandonts 6 vischinadis:

1. Curaglia/Soliva
2. Mutschnengia
3. Drual/Matergia
4. Platta/Baselgia
5. Pardé
6. Fuorns

Art. 2 Autonomia

La vischnaunca ha il dretg d'administrar sesezza enteifer la legislaziun dalla Confederaziun e dil Cantun. Ella exercitescha enteifer ils cunfins da sias cumpetenzas il domini sur tut las personas e caussas che sesanflan sin siu territori.

Art. 3 Incumbensas

La vischnaunca ademplescha ses agens pensums publics e quels che vegnan adossai ad ella entras il stadi. Ella promova enteifer sias cumpetenzas e pusseivladads il svilup economic, ecologic, cultural e social sco era il beinstar general.

Art. 4 Lungatg official

Il lungatg official dalla vischnaunca ei il romontsch sursilvan.

Art. 5 Egalitad dallas schlatteinas

Las indicaziuns davart personas, funcziuns e professiuns en quella constituziun serefereschan ad omisduas schlatteinas.

II. Dretgs ed obligaziuns

Art. 6 Habilitad e dretg da votar

¹ Habels da votar ein tuttas persunas maiorennas e ch'ein buca ugadas muort malsogna ni fleivlezia da spért.

² Dretg da votar en fatgs communals han burgheis svizzers ch'ein habels da votar e ch'ein domiciliai en vischnaunca.

³ Dretg da votar en fatgs communals han medemamein persunas digl exterior culla habilitad da votar, che possedan la lubientscha da domicil e che vivan il minimum duront 10 onns senza interrupziun en vischnaunca.

Art. 7 Eligibladad

Scadina persuna cul dretg da votar ei eligibla en uffecis communals, sch'ella ei buca privada da quei dretg entras sentenza penala.

Art. 8 Perioda d'uffeci

La perioda d'uffeci cuoza mintgamai 3 onns. Il surdar ed il surprendre ils uffecis e las funcziuns per ina perioda succeda mintgamai igl 1. da fenadur. Gl'ufficial partent ei responsabels ch'igl uffeci vegni surdaus a siu successur a moda regulara.

Art. 9 Obligaziun d'uffeci

Ei exista negin sforz d'uffeci.

Art. 10 Motivs d'exclusiun

¹ Parents e quina en lingia directa, consorts, fargliuns e persunas che vivan en in partenadi registrau ni che meinan facticamein ina communad da veta astgan buca appartener il medem mument alla medema autoritad ni cumissiun.

² Quels motifs d'exclusiun valan era denter commembers dalla suprastanza communa e dalla cumissiun da quen e gestiun.

³ Vegnan pliras persunas eligidas, ch'astgan buca appartener alla medema autoritad, decida il pli dallas vuschs davart l'exclusiun. Tier il medem diember da vuschs decida la sort.

⁴ L'elecziun ei nunvaleivla sch'ina persuna nunelegibla (p.ex. incompatibladad d'uffeci) vegn eligida e l'autra persuna en uffeci sto buca vegnir reeligida.

Art. 11 Incompatibladad d'uffeci

¹ Emploiai da vischnaunca astgan buca appartener a lur autoritad direct superiura. Els san vegnir envidai sco cussegliaders allas tractaziuns.

² Suprastonts ed emploiai dall'administraziun communal ein buca eligibels ella cumissiun da quen e gestiun.

Art. 12 Recusaziun

Commembers d'ina autoritad communal ni cumissiun communal ston s'absentar tier tractaziuns sur fatgs che pertuccan lur agens interess persunals e quels da lur parents ni da lur quinonza tenor art. 10.

Art. 13 Informaziun

A caschun d'ina radunonza da vischnaunca sa scadina persuna cul dretg da votar pretender dalla suprastonza communal in'orientaziun davart fatschentas pendentas u arisguard la deliberaziun da talas, aschilunsch che quellas ein buca suttamessas al secret d'uffeci. L'orientaziun duei succeder sil pli tard alla proxima radunonza da vischnaunca.

Art. 14 Petiziun

Scadina persuna sesenta en vischnaunca ha il dretg d'inoltrar als organs comunals en scret propostas, giavischs e reclamaziuns cun aschuntar la motivaziun necessaria. L'istanza cumpetenta ha da tractar talas petiziuns sil pli tard enteifer 3 meins dil mument ch'ellas vegnan deponidas. En cass urgents ha ella da prender posiziun senza retard.

Art. 15 Moziun

Mintga votant ha il dretg da far a caschun d'ina radunonza communal propostas che pertuccan buca la gliesta da tractandas. Vegn ina tala acceptada, ha la suprastonza da presentar rapport e proposta a caschun dalla proxima radunonza da vischnaunca.

Art. 16 Iniziativa

¹ 40 personas cul dretg da votar en vischnaunca san far propostas en scret e pretender ch'ei vegni votau surlunder. Excepidas da quei dretg ein decisiuns ch'autoritads communalas han priu sin fundament da lur cumpetenzza ni fatgs che reglan relaziuns denter la vischnaunca e tiarzas personas.

² L'iniziativa sa vegnir inoltrada en fuorma d'ina proposta generala ni d'in sboz formulau. Ella ei d'inoltrar cullas suttascripziuns all'administraziun communal.

³ L'iniziativa sa vegnir retratga dils emprems 3 che han suttascret ella entochen tier la proclamaziun dalla votaziun, sche l'iniziativa fixescha buca quei auter.

⁴ Iniziativas cun in cuntegn illegal ein buca admissiblas e vegnan buca suttamessas alla votaziun dil pievel.

Art. 17 Procedura

¹ In'iniziativa valeivla sto vegnir tractada sil pli tard enteifer 6 meins suenter ch'ella ei vegnida inoltrada. Schai la proposta ella cumpetenza dalla suprastonza communal e correspunda lezza ad ella vegn l'iniziativa buca tractada sin radunonza communal.

² Croda ella denton ella cumpetenza dil pievel ni correspunda la suprastonza communal buca al giavisch, sto l'iniziativa cun in pareri ed eventualmein cun ina cunterproposta vegnir suttamessa alla radunonza communal.

³ Schai ina cunterproposta avon maun vegn ei decidiu gl'emprem denter quella e la proposta d'iniziativa. Silsuenter decida la radunonza communal entras ina votaziun definitiva davart l'approbaziun ni refusaziun dalla proposta resultada ord l'emprema votaziun.

Art. 18 Referendum facultativ

Sin proposta da silmeins 40 votants ein ils suandonts fatgs dalla radunonza communal da suttametter alla votaziun dil pievel:

- a) Conclus davart novas expensas unicas egl importo da varga fr. 200'000.— per la medema caussa e da varga fr. 100'000.— sch'ei setracta d'expensas che serepetan onn per onn.
- b) Conclus davart credits supplementars, aschilunsch ch'els survargan sil pli pauc fr. 100'000.—.

Art. 19 Procedura

¹ Conclus dalla radunonza communal suttamess al referendum facultativ ein immediat da far enconuschents els loghens officials. Els passan en vigur pér cu il termin da tschaffar referendum ei spiraus.

² Il referendum facultativ sto vegnir inoltraus enteifer 20 dis dapi la publicaziun officiala. Il referendum sa buca vegnir retratgs.

³ La votaziun all'urna duei per regla haver liug enteifer 3 meins suenter ch'il termin dil referendum ei spiraus.

Art. 20 Reponderaziun

In conclus dalla radunonza communal ni dalla votaziun all'urna sa da tut temps vegnir

presentaus agl organ cumpetent per reponderaziun. Resalvai ein ils dretgs da tiarzas persunas. Eis ei buca vargau in onn dapi ch'in conclus ei ius en vigur, sa vegnir reponderau mo lu, sche quei vegn concludiu cun ina maiortad da duas tiarzas dallas vuschs valeivlas.

Art. 21 Dretg da recuors

Il dretg da recuors encunter conclus e decisiuns d'organs communalas sedrezza tenor la legislaziun cantunala.

Art. 22 Protocol

Per la radunonza communal, per la suprastanza e per mintga ulteriura autoritad e cumissiun communal sto vegnir menau protocols che dattan sclariment silmeins davart ils conclus ed ils resultats dallas elecziuns. Els ein da suttascriver entras il protocollist e suenter l'approbaziun entras il parsura.

Art. 23 Envesta els protocols

¹ Ils protocols dallas radunonzas communalas publicas stattan a disposiziun a mintgin per investa. Opposiziuns enviers il protocol ein d'inoltrar a scret alla suprastanza communal enteifer il termin d'exposiziun da 30 dis.

² L'investa els protocols dalla suprastanza e dallas ulteriuras autoritads e cumissiuns communalas vegn lubida mo lu, sch'ei sa vegnir fatg valer interess giustificai.

³ Al dretg sin investa sa era vegnir satisfatg cun remetter in extract dil protocol.

Art. 24 Responsabladad e discreziun

¹ Ils commembers dallas autoritads communalas ed ils emploiai da vischnaunca ein responsabels pil donn ch'els caschunan enten exequir lur funcziuns ufficalas alla vischnaunca ni a tiarzas persunas e quei conform alla lescha cantunala davart la responsabladad.

² Ils commembers d'autoritads e cumissiuns sco era ils emploiai e funcziunaris communal ein obligai d'esser discrets en tuttas fatschentas d'uffeci.

III. Organisaziun communal

Art. 25 Organs communals

Organs communals ein:

1. la cuminonza dils votants,
2. la radunonza communal,
3. la suprastonza communal,
4. la cumissiun da quen e gestiun,
5. l'istanza da baghegiar.

Art. 26 Autoritad suprema

L'autoritad suprema ei la cuminonza dallas persunas cun dretg da votar en vischnaunca. Ella exercitescha ses dretgs alla radunonza communal ni all'urna.

1. La cuminonza dils votants (votaziun all'urna)

Art. 27 Cumpetenzas electoralas

All'urna vegnan eligi:

- a) il president communal,
- b) ils geraus,
- c) ils commembers dalla cumissiun da quen e gestiun,
- d) ils commembers ed il suppleant dall'istanza da baghegiar.

Art. 28 Cumpetenzas da decider

La cuminonza dils votants decida definitivamein davart:

- a) l'approbaziun e la revisiun dalla constituziun communal,
- b) conclus davart la fusiun cun autras vischnauncas,
- c) conclus davart novas expensas unicas sur fr. 1'000'000.— sco era d'expensas annualas regularas sur fr. 200'000.—,
- d) l'autorisaziun per la cumpra, vendita, scumiada da maun, impegnaziun da schischom e concessiun da terren en dretg da baghegiar dalla vischnaunca ella valeta che survarga tenor contract fr. 500'000.—,
- e) la concessiun per l'explotaziun da forzas d'aua, la decisiun pertuccont la scadenza da concessiuns per l'explotaziun da forzas d'aua tenor il dretg dallas auas dil cantun Grischun DC 810.100 ed ulteriurs dretgs d'utilisaziun da pli gronda muntada,
- f) la concessiun per l'explotaziun d'aur, aschilunsch che la valeta supponida ni tenor contract survarga fr. 500'000.—.

Art. 29 Procedura

Las votaziuns ed elecziuns all'urna vegnan regladas en ina lescha.

2. La radunonza communal

Art. 30 Cumpetenzas da decider

La radunonza communal decida definitivamein davart:

- a) relaschada e midada da leschas,
- b) l'approbaziun dil preventiv, dil quen annual e dil rapport da gestiun,
- c) fixar il pei da taglia,
- d) l'autorisaziun per la cumpra, vendita, scumiada da maun, impegnaziun da schischom e concessiun da terren en dretg da baghegiar dalla vischnaunca entochen ina valeta tenor contract da fr. 500'000.— cun resalva dallas cumpetenzas dalla suprastanza communal tenor art. 37 lit. 3,
- e) la participaziun a corporaziuns ed uniuns d'interess dil dretg public,
- f) conclus davart novas expensas unicas sur fr. 70'000.— entochen fr. 1'000'000.— sco era expensas regularas sur fr. 20'000.— entochen fr. 200'000.— cun resalva dil referendum facultativ tenor art. 17 lit. a dalla constituziun communal,
- g) conclus davart credits supplementars, aschilunsch ch'els survargan sil pli pauc fr. 25'000.— cun resalva dil referendum facultativ tenor art. 18 lit. b dalla constituziun communal.

Art. 31 Clamar radunonza communal

¹ La radunonza communal vegn clamada dalla suprastanza aschi savens che quei ei necessari. Sin istanza dalla cumissiun da quen e gestiun u da 30 persunas cun il dretg da votar ei la suprastanza obligada da convocar radunonzas extraordinarias. Quellas ein da clamar sil pli tard enteifer 3 meins naven dil di che l'istanza vegn surdada alla suprastanza communal. Sch'ei sемуossa il basegns sa era la suprastanza communal clamar radunonzas extraordinarias. Las tractandas ston vegnir publicadas sil pli tard 10 dis avon la radunonza egl organ official.

² Las radunonzas communalas vegnan tenidas per regla alternont a Platta e Curaglia.

³ Ei astga vegnir votau sulettamein sur da tractandas ch'ei stadas publicadas e ch'ei vegnidas predeliberadas dalla suprastanza communal.

⁴ La radunonza da vischnaunca ei publica.

Art. 32 Cumpetenza da concluder

Scadina radunonza da vischnaunca convocada en uorden ei cumpetenta da concluder.

3. La suprastonza communal

Art. 33 Cumposiziun e convocaziun

- ¹ La suprastonza communal secumpona dil president communal e da 4 geraus.
- ² Ella vegn convocada dil president communal aschi savens sco las fatschentas pretendan.
- ³ Sin giavisch da 2 commembers dalla suprastonza ei il president obligaus da convocar ina sesida extraordinaria.

Art. 34 Cumpetenz da decider

- ¹ La suprastonza communal ei cumpetenta da decider sche silmeins 3 commembers ein presents.
- ² Per tut las decisiuns vala il pli dils commembers presents. En cass da paritad dallas vuschs decida il president cun dar il tagl. Tier elecziuns decida la sort.
- ³ Mintga commember da suprastonza ei obligaus da votar.

Art. 35 Cumpetenzas en general

- ¹ La suprastonza communal ei autoritad administrativa e poliziala dalla vischnaunca.
- ² Ad ella cumpetan tut las cumpetenzas ch'eiin buca delegadas ad in auter organ tenor dretg federal ni cantunal ni tenor constituziun, leschas ed ordinaziuns communalas.
- ³ Ella representa la vischnaunca enviers tiazas persunas ed avon dertgira. Leutier cumpeta al president ensemen cugl actuar ni cun in ulteriur commember dalla suprastonza la suttascripziun legalmein valeivla.

Art. 36 Cumpetenzas particularas

- ¹ Alla suprastonza communal cumpetan particularmein:
 - a) l'execuziun dil dretg federal, dil dretg cantunal, dil dretg communal sco era dils conclus dils organs communalas,
 - b) la relaschada e midada d'ordinaziuns senza vigur generala,
 - c) la preparaziun da tut las fatschentas, cumpriu il quen annual ed il preventiv, per mauns dalla radunonza communal ni dalla votaziun all'urna,
 - d) la direcziun dall'entira administraziun communal,
 - e) l'administraziun dalla facultad communal,
 - f) la stipulaziun da contracts che crodan ella cumpetenz dalla suprastonza,
 - g) l'execuziun dalla pussonza poliziala appartenenta alla vischnaunca sco era l'execuziun dalla cumpetenz penala ella procedura administrativa,

- h) il menar process e la stipulaziun d'entelgientschas e contracts da pacificaziun,
- i) l'approbaziun da projects da construcziun e la surdada da lavurs e furniziuns,
- j) l'organisaziun da votaziuns ed elecziuns,
- k) la concessiun da gudidas da caussas en diever public, aschilunsch che la cuminonza dils votants ei buca cumpetenta.

² La suprastonza communal decida davart crear e reducir plazzas en uffeci cumplein.

Art. 37 Cumpetenzas electoralas

¹ La suprastonza communal elegia ils delegai dallas colligiazions intercommunalas e regionalas da vischnauncas tenor la lescha cantunala da vischnauncas.

² Plinavon cumpeta alla suprastonza communal suandonta elecziun:

- a) il vicepresident communal,
- b) il persunal communal en pensum cumplein e parzial,
- c) ils commembers dallas cumissiuns permanentas previdas tenor dretg communal sco era ils representants dalla vischnaunca en corporaziuns da vischnauncas da dretg public ni dretg privat, dils quals l'elecziun cumpeta tenor constituziun ni ordinaziuns buc ad in'otra autoritad,
- d) ils commembers da cumissiuns preparatorias e l'elecziun d'experts e cussegladers per incaricas specialas, dils quals l'elecziun cumpeta tenor constituziun ni ordinaziuns buc ad in'otra autoritad,
- e) il biro electoral,
- f) ils ulteriurs officials comunals, aschilunsch che l'elecziun ei buca surschada expressivamein ad in'otra autoritad communal ni cantunala.

Art. 38 Cumpetenzas finanzialas

¹ La suprastonza communal decida en atgna cumpetenza davart expensas unicas entochen fr. 70'000.— e davart expensas annualas regularas entochen fr. 20'000.— ch'ei buca previdas el preventiv.

² Ella conceda credits supplementars ell'altezia entochen gl'importo da fr. 25'000.—.

³ Ad ella ein suttamess la cumpra, vendita, scumiada da maun, impegnaziun da schischom e concessiun da terren en dretg da baghegiar dalla vischnaunca, aschinavon che la valeta tenor contract survarga buca fr. 20'000.— e la surfatscha dil terren buca 2'000 m².

Art. 39 Repartiziun dils departaments

¹ La suprastonza communal reparta ils singuls departaments en atgna cumpetenza e regla la substituziun.

² Ils roms dall'administraziun vegnan circumscrets en in'ordinaziun da fatschenta.

Art. 40 Tractaziun dallas fatschentas

¹ Scadin commember da suprastanza ei cau dil departament adossaus ad el. En quella funcziun survigilescha el tuttas fatschentas da siu departament. El rapporta alla suprastanza sco autoritad collegiala e fa las necessarias propostas.

² La suprastanza sa en cass specials delegar cumpetenzas ad in u l'auter cau dil departament cun pretender rapport davart la deliberaziun dil mandat surdau.

Art. 41 Il president communal

¹ Il president communal representa la vischnaunca. El survigilescha l'administraziun dils caus da departament, dall'administraziun communal e dils ulteriurs roms dall'administraziun sco era l'execuziun da leschas, ordinaziuns, conclus e decisiuns.

² En cass urgents relai el decrets provisoris cun rapportar immediat surlunder alla suprastanza communal.

³ Il president empeila las sedutas dalla suprastanza e dalla radunonza communal. Eis el impediens, surpren il vicepresidente las funcziuns dil president.

4. La cumissiun da quen e gestiun

Art. 42 Cumposiziun e cumpetenzas da decider

¹ La cumissiun da quen e gestiun secumpona da 3 commembers.

² Ella seconstituescha sezza.

Art. 43 Incumbensas

¹ La cumissiun da quen e gestiun examinescha tuttas spartas dall'administraziun communal ed igl entir menaschi finanziel dalla vischnaunca, inclusiv ils quens dils fondos e dallas fundaziuns, il preventiv ed il quen annual.

² La cumissiun da quen e gestiun sa, en entelgientscha culla suprastanza communal, incumbensar gl'inspectur cantunal da vischnauncas u in fiduziari privat cun quella examinaziun.

³ Alla cumissiun da quen e gestiun cumpeta la verificaziun da votaziuns ed elecziuns communalas excepìu l'elecziun digl agen gremi.

Art. 44 Rapport da quen e gestiun

¹ La cumissiun da quen e gestiun sco era il post fiduziar consultau rapporteschan annual-mein en scret per mauns dalla radunonza communal davart l'examinaziun exequida dil quen e dalla gestiun e fan proposta davart l'approbaziun dil quen annual.

² En quei rapport sa era vegnir fatg ulteriuras propostas che pertuccan il quen e la gestiun dall'administraziun communal.

5. L'istanza da baghegiar

Art. 45 Survigilanza

Ggl'uorden da baghegiar vegn survigilaus dall'istanza da baghegiar.

Art. 46 Cumposiziun e cumpetenza da decider

¹ L'istanza da baghegiar secumpona da 3 commembers ed 1 suppleant. Il suppleant sa far part allas sedutas. El ha denton negin dretg da vuschar sch'il gremi ei cumplets.

² Ella seconstituescha sezza.

³ Il commember da suprastanza incumbensaus cul departament da baghegiar pren part allas sedutas cun vusch consultativa.

Art. 47 Funcziun ed incumbensa

L'istanza da baghegiar exequescha sia lavur el rom dalla lescha da baghegiar communal e cantunala.

IV. Partiziuns administrativas

A. Administraziun communal

Art. 48 Incumbensa

¹ L'administraziun communal ei l'organisaziun d'administraziun executiva dalla vischnaunca ed ei suttemessa directamein al president communal ed indirectamein alla suprastanza communal.

² Ella exequescha las incumbensas surdadas ad ella entras decrets e conclus communals. Ella procura l'entira contabilitad e las ulteriuras incumbensas publicas. Ella exequescha las decisiuns e disposiziuns dalla suprastanza communal, aschinavon che buca auters organs ni tiarzas persunas ein incumbensai, sco era tuttas lavurs surdadas dalla suprastanza communal.

³ Organisaziun ed incumbensas dall'administraziun communal ein definidas en in carnet da lavur.

Art. 49 Canzlist communal

Il canzlist communal diregia l'administraziun communal. El redegia il protocol dallas sedutas dalla suprastanza communal e dallas radunonzas da vischnaunca ed assista a quellas cun vusch consultativa.

B. Scolaziun

Art. 50 Scolaziun e formaziun

¹ La vischnaunca procura el rom dallas prescripziuns e disposiziuns legalas per la scola e formaziun.

² La suprastanza sa delegar ils fatgs da scola ad in'organisaziun intercomunala. En quei cass fa il genau competent part al cussegl da scola dalla corrispundenta organisaziun.

C. Segirtad publica

Art. 51 Polizia e cumissiun da fiug

¹ La survigilanza digl uorden da polizia inclusiv la polizia da fiug ei caussa dalla suprastanza communal.

² La vischnaunca sa delegar ils fatgs da pumpiers e dalla polizia da fiug ad in'organisaziun intercomunala.

Art. 52 Survetsch da lavinas

La vischnaunca organisescha il survetsch da lavinas en in'ordinaziun separada.

D. Sanitad

Art. 53 Tgira e dimora pils attempai

La vischnaunca da Medel/Lucmagn promova ina buna tgira e dimora pils attempai.

E. Beinstar social

Art. 54 Cumissiun sociala

¹ L'administraziun dil socialessar ei caussa da vischnaunca.

² La cumissiun sociala secumpona da 3 commembers.

F. Stradalessar

Art. 55 Survigilanza

Il stradalessar vegn survigilaus dalla suprastonza communal.

G. Economia

Art. 56 Agricultura

¹ La vischnaunca promova eifer sias cumpetenzas e pusseivladads il beinstar dall'agricultura.

² Alps e pastiras vegnan affittadas, administradas ed utilisadas entras corporaziuns.

Art. 57 Forestalessar

¹ La suprastonza communal survigilescha il menaschi forestal.

² Ella liquidescha las fatschentas a norma dallas prescripziuns federalas, cantunalas e communalas.

V. Finanzas e taglia

Art. 58 Facultad communal

¹ Il recav dalla facultad communal ed autras entradas surveschan per ademplir las incumbensas dalla vischnaunca.

² La vischnaunca procura per ina buna administraziun da sia facultad, pil manteniment da quella e per ina buna rendita.

Art. 59 Taglias

Aschilunsch ch'il recav dalla facultad communal e las ulteriuras entradas cuvieran buca las expensas communalas sa la vischnaunca incassar taglias sin fundament d'ina lescha speciala.

Art. 60 Taxas da hosps e turissem

¹ La vischnaunca incassescha ina taxa da hosps e turissem per promover il turissem, ils indrezs ed ils arranschaments turistics.

² Gl'incasso dalle taxas vegn procurada dall'administraziun communal. La vischnaunca sa delegar quella cumpetenzza ad in'uniun corrispudenta.

Art. 61 Contribuziuns da preferenza

Eregia la vischnaunca ovras ni indrezs che portan a certas persunas in avantatg special ni entras las qualas la facultad vegn augmentada en valeta, sa ella pretender da quellas ina contribuziun commensurada als cuosts dall'ovra.

Art. 62 Taxas

¹ La vischnaunca sa pretender taxas da diever da persunas ch'utiliseschan ovras, interpresas ed indrezs ch'ella ha eregiu e meina. L'altezia dalle taxas sedrezza tenor las ordinaziuns communalas.

² Sco recumpensaziun per lavurs dall'administraziun communal ni per l'execuziun da funcziuns officialas (p.ex. concessiun da lubientschas) sa la vischnaunca pretender taxas.

³ L'altezia dalle taxas ei per regla da fixar aschia, ch'ils cuosts d'administraziun dalla vischnaunca san vegnir cuvretgs ordlunder.

VI. Corporaziun dil dretg public

Art. 63 Enteifer la vischnaunca

¹ Per guder ed administrar certas specias dalla facultad d'utilisaziun dalla vischnaunca, sco las alps communalas, san ils ligitimai alla utilisaziun fundar corporaziuns specialas cun atgna persunalitad giuridica.

² Sch'igl ei indicau sa la vischnaunca surdar gl'ereger e mantener certs cundrezs a corporaziuns specialas, sco corporaziuns da fontaunas e d'electricitad.

Art. 64 Survigilanza

¹ Las corporaziuns dil maun public stattan sut la survigilanza dalla suprastonza communal. Quella decida era davart recuors dils commembers encunter la corporaziun e ses organs.

² Ils statuts dalla corporaziun ston vegnir approvai dalla suprastonza communal.

Art. 65 Gudiment

¹ La facultad d'utilisaziun ed ils dretgs da gudiment dalla vischnaunca astgan vegnir surschai allas corporaziuns mo per diever e per l'administraziun. Els astgan denton buca vegnir cedi ad ellas.

² Las entradas dalla vischnaunca ord la facultad d'utilisaziun astgan buca vegnir smesadas cun surschar il diever e l'administraziun a corporaziuns.

VII. Oвра electrica

Art. 66 Oвра electrica Medel

¹ L'Oвра electrica Medel (OEM) ei in menaschi dalla vischnaunca da Medel/Lucmagn e vegn administrada independentamein da quella.

² La cumissiun administrativa dall'OEM secumpona da 3 commembers e seconstituescha senza.

³ In commember dalla suprastanza communal fa part ex officio alla cumissiun.

⁴ L'administraziun sa era vegnir surdada ad ina tiarza persuna en mandat.

VIII. Determinaziuns finalas

Art. 67 Revisiun

La constituziun communal presenta sa vegnir revedida da tut temps parzialmein ni totalmein sin fundament d'ina proposta d'iniziativa ni sin proposta dalla radunonza communal ni dalla suprastanza communal.

Art. 68a Disposiziun transitoria

Per gl'alzament dalla suprastanza communal da 3 sin 5 commembers vegnan elegi 2 commembers supplementars ella secunda mesadad dil meins da matg 2026. Quels entscheivan lur uffeci igl 1. da fenadur 2026. L'emprema perioda d'uffeci dils novs commembers finescha ils 30 da zercladur 2029.

Ils 3 commembers actuals dalla suprastanza communal restan en lur perioda d'uffeci actuala entochen ils 30 da zercladur 2027 e vegnan, tenor il turnus, elegi da niev il matg 2027 per la suandonta perioda da 3 onns (1. da fenadur 2027 entochen ils 30 da zercladur 2030).

Aschia seresulta in ritmus d'elecziuns en etappas.

Il suppleant resta en uffeci entochen la fin dalla perioda d'uffeci ils 30 da zercladur 2027. En cass da demissiun dat ei negina elecziun da remplazzament.

Art. 69 Abrogaziun

¹ Questa constituziun rempiazza la constituziun dils 29 d'avrel 2018.

² Quei vala era per tuttas leschas, reglaments, uordens e conclus da vischnaunca che stattan en cuntradicziun culla constituziun vertenta.

Art. 70 Approbaziun e vigur

¹ Questa constituziun ei vegnida approvada entras la votaziun all'urna dils 30 da november 2025.

² Ella passa en vigur cun igl 1. da mars 2026.

Il president communal:

Il canzlist communal:

Claudio Simonet

Flavio Giger